

LBRIS

We know
books

NATALIE AMIRI

**AFGANISTAN
ÎNVINSUL
NEÎNVINS**

Traducere de Ileana Ratcu

 **CETATEA
DE SCAUN**

Traducere: Ileana Ratcu

Redactor: Mirela Ivan Nobel, Dan Mărgărit

Layout: Dan Mărgărit

Coperta: Andrei Mărgărit

Foto coperta și grupaj foto: ©Natalie Amiri,
AFGHANISTAN, 2011-2021

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

Amiri, Natalie

Afganistan : învinsul neînving / Natalie Amiri ;
trad. de Ileana Ratcu. - Târgoviște : Cetatea de
scaun, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-537-620-5

I. Ratcu, Ileana (trad.)

94

32

*Toate drepturile de reproducere, integral sau parțial, prin orice mijloace,
inclusiv stocarea neautorizată în sisteme de căutare sunt rezervate.
Reproducerea se poate face doar cu acordul scris al editurii, cu excepția
unor scurte pasaje care pot constitui obiectul recenziilor și prezentărilor.*

Natalie Amiri:

AFGHANISTAN. Unbesiegter Verlierer

© Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin 2022

ISBN 978-606-537-620-5

©Copyright Editura Cetatea de Scaun®, Târgoviște, 2023
editura@cetateadescaun.ro, www.cetateadescaun.ro

tipărit la Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, Romania

CUPRINS

1. INTRODUCERE	5
2. LISTA	17
3. STATUL MULTINAȚIONAL.....	27
4. PERDANȚI NEÎNVINȘI	35
5. NINE ELEVEN – PUTEREA IMAGINILOR...	43
6. CONSTRUCȚIA	55
7. ZBORUL.....	67
8. ÎNTOARCEREA LUI SAHAR.....	73
9. BANII TREBUIE SĂ DISPARĂ	83
10. CASA DIN CĂRȚI DE JOC	95
11. N-AU PLECAT NICIODATĂ.....	121
FOTOGRAFII	129
12. RETRAGEREA	143
13. FUGA LUI SAHAR	175
14. TALIBANII 2.0?	181

15. CEA MAI NESIGURĂ STRADĂ A AFGANISTANULUI.....	197
16. LUPTA FEMEILOR.....	205
17. DROGURI ÎN LOC DE TRANDAFIRI.....	225
18. PARTENERII NOILOR CONDUCĂTORI..	235
19. O CATASTROFĂ UMANITARĂ.....	243
20. SCUZELE.....	259
BIBLIOGRAFIE	267

1. Introducere

„Dacă te simți vreodată fără rost, amintește-ți că a fost nevoie de bilioane de dolari și de patru președinți ai Statelor Unite ale Americii, pentru a-i înlocui pe talibani prin talibani”. Îmi vine adesea în minte această frază care a circulat în mediile sociale după retragerea rușinoasă și dezastruoasă a forțelor vestice din Afganistan, în august 2021. Recunosc că e cinică, însă în simplitatea ei, foarte corectă. Chiar dacă încep cu acest citat, această carte nu este una cinică. Este în mai mare măsură o încercare de a înțelege Afganistanul, de a creiona un portret al societății, de a arăta ce a mers greșit în politica Vestului în ultimele decenii și care este situația în privința drepturilor afganilor, după preluarea puterii.

Afganistanul este o țară care nu a putut niciodată să se dezvolte în unitatea de care are nevoie un stat multi-etnic, pentru ca pacea să domnească. Acest lucru se datorează structurii foarte complexe a populației, unei economii dezolante, unei societăți patriarhale, unei lumi islamice trăite cotidian și politicienilor corupți. „Nation Building” era unul dintre sloganurile pentru construcția Afganistanului, după ce talibanii fuseseră înlăturați prin victoria din 2001. Au dispărut, însă doar

la suprafață. Dacă Afganistanul ar fi fost privit în ansamblu, s-ar fi putut ști că „Nation Building” nu putea fi un proces simplu și, așa cum a fost pus în aplicare în Afganistan, s-a dovedit un proces nereușit. Politica dusă în Afganistan de Washington și de aliații săi a fost aceea care din nou, în toamna anului 2021, a lăsat în urmă țara ca perdantă. A acționat tocmai de aceea distructiv, pentru că niciodată nu a fost clar ce obiective au urmărit americanii și, cu ei, comunitatea internațională. Au fost salvatori? Dușmani? Prieteni?

Am călătorit de mai multe ori în Afganistan în perioada când încă mai existau speranța și entuziasmul. Pentru a mă documenta pentru această carte, am solicitat în mai 2021, din nou, o viză turistică. M-a gândit că, dacă voi merge fără cameră, ar fi mai ușor să cutreier țara. Fără să atrag atenția. Mi-am cumpărat o hartă mare, am însemnat rutele cu ajutorul cărora voiam să cunosc țara. Planul meu era să aterizez în Kabul, la 11 septembrie 2021. În această zi, așa cum anunțase președintele Statelor Unite ale Americii, Joe Biden, trebuia să se încheie retragerea trupelor americane din Afganistan. Nu aveam idee ce repede vor cuceri talibanii țara, cu mult înainte de 11 septembrie.

Mai întâi, am ascultat cum, în aprilie, Annegret Kramp-Karrenbauer a vorbit la știri. Germania se va îngriji ca toți colaboratorii locali, inclusiv familiile acestora, să fie aduși în Germania, conform celor spuse de doamna ministru al apărării. Și mai departe: „Vorbim despre oameni care au fost de partea noastră de-a lungul anilor, chiar punându-se în pericol, au luptat alături de noi și și-au adus propria contribuție.

Consider că este o datorie profundă a Republicii Federale Germania să nu-i lase în urmă, fără apărare, pe acești oameni, acum când noi părăsim zona definitiv”. M-au cuprins îndoielile și m-am gândit că nu se va întâmpla așa. NATO decisese cu puțin timp înainte să inițieze retragerea din Afganistan, până la 1 mai. Trupele au părăsit țara în iunie, armata federală, de asemenea, a evacuat bazele, totul părea făcut în grabă. Ca și cum nu s-ar fi putut aștepta la aceasta. Războiul era încheiat pentru Occident. Din mai, talibanii au recucerit țara. District după district. La mijlocul lui august, au preluat și capitala Kabul.

Sahar, o femeie independentă și emancipată, care a vrut să deschidă în vara anului 2021 un restaurant în Kabul și căreia îi dedic în această carte două capitole, mi-a povestit despre această perioadă: „Prietenii mei m-au avertizat cu mulți ani înainte: dacă americanii vor pleca, se va termina și libertatea noastră. Nu am crezut, mă gândeam că aveam propriile forțe de securitate; acestea i-ar putea opri pe talibani. Când talibanii se apropiau de Kabul, aveam convingerea că vor fi oprți de cineva. Am investit 60.000 de dolari în restaurantul meu, care trebuia să se deschidă pe 15 august. Dacă aș fi pornit de la ideea că talibanii ne vor prelua cu adevărat țara, nu aș fi făcut această investiție. Nu puteam înțelege acest lucru, nu văzusem niciodată talibanii de aproape. Ne întâlneam zilnic cu prieteni, talibanii se apropiau, iar noi stăteam împreună și plângeam, sperând că inevitabilul nu se va întâmpla. Pe 15 august, trebuia să aibă loc marea inaugurare a

restaurantului meu. Cu o seară înainte, încă aranjam toate mesele”.

Afganistanul trebuia să fie democratizat după modelul vestic. Occidentul a eșuat în acest demers în mod catastrofal. O democratizare trebuie construită pe instituții funcționale, însă acestea nu au existat niciodată în Afganistan. Deși au fost organizate alegeri, acestea au fost marcate de nepotism și corupție. Se spera într-o recalibrare a societății, fără s-o fi înțeles, fără să se fi preocupat măcar de situația acesteia. Iar această populație afgană a primit și ea semnalul fatal că rezultatele alegerilor vor fi schimbate, dacă acest lucru este în interesul americanilor. Și acest lucru nu s-a întâmplat doar o singură dată.

În primul rând, guvernul american nu a fost preocupat de „construirea unei națiuni”, ci de interese geopolitice și de represalii pentru 11 septembrie 2001 - ziua în care SUA a suferit cel mai grav atac terorist din istoria sa, care a catapultat lumea într-o nouă eră. A venit cu un obiectiv. Nu avea niciun plan pentru altceva.

Construirea unei națiuni are nevoie de „identitate culturală” într-un spațiu geografic, conform definiției. Dar oare există o identitate culturală comună în Afganistan? Țara este alcătuită dintr-o duzină de etnii diferite - sunt grupuri de oameni, cărora le este atribuită o identitate colectivă, având drept criterii legende legate de origine, strămoși, origine, limbă, religie, legătura cu un teritoriu anumit, precum sentimentul de solidaritate. Datele referitoare la numărul etniilor variază. Sunt înregistrate mai mult de 30 de limbi

diferite. Primele două mai importante și mai des utilizate sunt dari, o variantă a limbii farsi, și paštuna, limba paštunilor. Amândouă sunt limbi oficiale. Singurul element care unește societatea este islamul, dar și aici există o separare între suniți și șiiți. Un prieten din Kabul mi-a spus că de aici va rezulta cel mai mare conflict din Afganistan. Societatea afgană nu este caracterizată de o identitate culturală comună. În mai mare măsură este o societate condusă și compusă din mai multe centre de putere diferite.

Am întrebat o cunoștință din Afganistan dacă o problemă esențială a instabilității țării sale constă în aceea că în Afganistan nu există elemente de legătură, necesare pentru formarea unei națiuni. Și am adăugat că, de aceea, mă gândeam ca „țara fără națiune” să fie titlul potrivit pentru cartea mea. Mi-a răspuns politico, însă clar: „Mai potrivit ar fi: țara triburilor și a clanurilor. Deoarece acestea determină structura țării. Fiecare trib este altfel și toate sunt diferite între ele. Dacă scrieți «fără națiune», acest lucru ar putea trezi unele sensibilități. Vă spun acest lucru, pentru a nu fi criticată. Scrieți mai bine că este o țară a triburilor”. Apoi am mai primit un mesaj de la ea: „De fapt, aveți dreptate: We did not become a nation”¹.

„Vedeți? De cuiul de acolo atârna portretul președintelui Ashraf Ghani”, mi-a povestit la Berlin ambasadorul afgan, în octombrie 2021. Tocmai solicitam din nou o viză, de data aceasta o viză business. Nu doream să mai călătoresc neoficial sub stăpânirea talibanilor, de

¹ Noi nu am devenit o națiune (traducere din original engleză).

data aceasta mi-am luat și permisiunea biroului de presă din Kabul. Aceasta se află în prezent sub conducerea talibanilor.

„Știți care a fost primul lucru pe care l-am făcut, când am văzut că președintele nostru pur și simplu a fugit cu lașitate din Afganistan?”, mă întreabă un angajat de rang înalt al ministerului de externe al guvernului înălțurat. „I-am pictat fața cu un marker negru, gros. Eram extrem de furios, apoi am luat toate tablourile de pe perete. Am primit și o medalie de onoare de la președinte, se afla aici pe raft, am aruncat-o și pe aceea”. Se uită trist în depărtare, mi se pare că-i văd ochii în lacrimi. În urmă cu 20 de ani se decisese să studieze ingineria și nu muzica, pentru care avea o pasiune. „Am vrut să devin inginer, pentru a-mi construi țara”. Și-a sacrificat viața degeaba. „E de ajuns”, spune el astăzi, „ajunge, am plătit atât de mult, am suferit atât”. A fost ministru al transporturilor în Afganistan, avea o viziune. În 2019, și-a dat seama că nu vor reuși. La scurtă vreme după aceea, americanii au început în Doha tratativele de pace cu talibanii. „Trei greșeli au fost făcute de la bun început: în primul rând, talibanii nu au fost incluși la guvernare în 2001, cei care conduceau războiul nu au fost privați de putere și și-au construit mai departe imperiile și sferele lor de control. Cea de-a treia greșală a fost concentrarea asupra misiunii americane în Irak, în 2003, și concomitent retragerea trupelor din Afganistan.

Paznicul de la intrarea în ambasada afgană îmi spune cu mândrie: „Vedeți, steagul nostru mai este încă arborat”. Ultima oară când talibanii au preluat puterea

în Afganistan, diplomații de la ambasadele afgane din toată lumea au rezistat, nu au fost niciodată înlocuiți de reprezentanți ai talibanilor. Până când și-au reluat lucrul în 2001, după căderea talibanilor. Oare ambasadorul crede că regimul taliban va dura o scurtă perioadă? Sau paznicul de la poartă? Dacă speră așa ceva? Nu vor să răspundă la această întrebare. Însă chiar în această zi, americanii reiau discuțiile oficiale cu talibanii. Nu pare că membrii ambasadei își vor păstra posturile.

Din 15 august 2021, primesc zilnic mesaje disperate de la femeii care, de la preluarea puterii de către talibani, se ascund de aceștia și nu doar de ei. Mesajul acesta vine de la o activistă pentru drepturile femeilor:

„Dragă Natalie, mă întrebi cum îmi merge de când talibanii mi-au cucerit țara. Doar un lucru îmi vine în minte: Afganistanul a pierdut în acest moment totul. Afganistanul avea parte de ordine și de un sistem, avea relații cu alte țări, adică relații internaționale. Afganistanul se afla pe zi ce trecea pe drumul dezvoltării. În Afganistan nu mai există acum nimic: nu există libertatea de exprimare, drepturile omului, respect, viață. Economia este distrusă. Viața oamenilor a devenit foarte grea. Nimeni nu mai are speranță. Nu există nici măcar o știre care le-ar putea da speranță afganilor. Totul este în ceață, neclar. Viața s-a oprit, oamenii au încetat să râdă, nimeni nu știe ce va fi mâine. Nici măcar ce va fi în următoarele ore. Cu o asemenea situație se confruntă oamenii în Afganistan. În satele îndepărtate, au o viață și mai sumbră. Ascunsă de cei câțiva jurnaliști din Vest. În orașe, oamenii și-au

pierdut locul de muncă și, astfel, veniturile. De patru luni, salariile nu mai sunt plătite, mulți nu mai au nici pâine pe masă. Înainte puteai să-i ajuți pe ceilalți, acum toți sunt în situația de a nu mai putea ajuta pe nimeni. Fiecare se gândește: «Dacă îi dau cuiva 50 de afgani² pe care îi am în buzunar, mâine va trebui să flămânzesc». Aceasta este viața noastră de zi cu zi.

O prietenă de-ale mele, care este singura fiică a familiei pe care o sprijină financiar, și-a vândut toate bijuteriile de aur, iar din suma primită a cumpărat făină și pâine. Ce va face în următoarele luni? Aproape toate femeile și-au pierdut locul de muncă, nu au voie să-și continue pregătirea. Și bărbații și-au pierdut multe libertăți. În general, oamenii nu mai au libertăți aici. Trebuie să trăim ascunși și nu avem voie să ne facem auzită vocea. Dacă ne facem vocea auzită, ne riscăm viața. Nimeni nu are curajul să vorbească despre această situație și să spună cu voce tare că toate acestea sunt nedrepte. Cei care ocupă posturi în noul guvern nu sunt nici profesioniști, nici experți. În toate funcțiile și organele de stat, răspunderea este lăsată unor oameni care n-au habar de sarcinile pe care le au. Mulți spun că ar exista de câteva zile o mai mare siguranță pe străzile din Afganistan. Ce fel de siguranță este aceasta, când oamenilor nu le este permis să vorbească liber, să se deplaseze liber? Poate că nu se mai aud împușcături, însă libertate și pace înseamnă că fiecare om poate trăi după cum dorește și conform drepturilor omului, că poate merge prin oraș să-și spună părerea. Dacă într-un

² Monedă în Afganistan.

stat de drept cineva face sau spune ceva ilegal, există instanțe și justiție. Aici instanțele de judecată funcționează astfel încât, dacă cineva fură, fața sa este înnegrită. Așa ceva se făcea acum câteva sute de ani. Poate fi o soluție să vopsești în negru fața hoțului? Sau este corect, ca în Kandahar, ca hoțului să-i fie agățată de gât rodia pe care a furat-o și apoi să fie lovit cu sandalele peste gură? Sunt acestea drepturi ale omului? Nu! Dar aceasta este viața noastră, Natalie.

Afganistanul a cunoscut în cel mai scurt timp un regres. Femeile erau libere. Acum, noi femeile trebuie să purtăm burka, să ne acoperim complet. Totuși, femeile ar trebui să aibă drepturi egale. În comparație cu alte țări, chiar islamice, oamenii din Afganistan nu au aceleași drepturi. Suntem un popor care a fost catapultat în trecut și care are o viață grea în față. Femeile vor rămâne închise în casele lor. Școlile pentru fete au fost închise. Drepturile femeilor, care reprezintă jumătate din populația Afganistanului, precum și dreptul tinerilor la viitor s-au pierdut. Majoritatea populației afgane o reprezintă femeile. Ce avem? Nu mai avem nimic.

Deși este adevărat că în ultimul guvern a existat corupție, poate și injustiție, exista totuși ordine. Existau instanțe judecătorești și drepturi. Acum nu mai avem nimic. Când o țară își pierde steagul, ordinea și armata, ce fel de țară este aceasta? Este aceasta o țară în care se poate supraviețui, când tineretul, elitele, cei bine pregătiți nu mai trăiesc în propria țară, nu mai pot contribui la dezvoltarea țării și nu pot respira nicio clipă în pace? Aceasta nu este o țară”.

Am dedicat această carte femeilor afgane. Înainte de a fi fost tipărită, am întrebat o prietenă afgană dacă și în Afganistan există, ca în Iran, expresia „Shir Zan”, adică „leoaică”, pentru femeile puternice. Mi-a răspuns că nu, din păcate, femeile curajoase și puternice sunt împodobite cu atribute masculine: „A fost curajoasă ca un bărbat”. Dacă, însă, un bărbat săvârșește ceva penibil, i se spune: „Îmbracă-te în chador³”. Sau „Pune-ți o brățară de aur”. Li se atribuie caracteristici tipice pentru femei.

Capitolul din această carte, dedicat luptei femeilor, este de departe cel mai lung. Ar fi putut constitui o carte întreagă. Afganistanul a pierdut mult, dar femeile din Afganistan au pierdut totul. Am cunoscut însă câteva care nu vor renunța. Au calitățile necesare unui președinte. Poate într-o zi...

Pentru această țară, care în ochii cunoscuților mei din Kabul nu mai este o țară, s-au cheltuit mai multe fonduri pentru infrastructură și reconstrucție decât în Planul Marshall pentru Europa, după cel de-Al Doilea Război Mondial. Acestea nu au adus nici pace, nici o reconstrucție durabilă. În Afganistan a fost purtat cel mai lung război din istoria americană. Pentru afgani și afgane a fost doar unul din multe războaie.

*

³ Chador-ul este o mantie care acoperă femeia din cap până în picioare. Acest tip de mantie, fără un sistem de prindere și menținută închisă de mâinile femeilor, se regăsește în mai multe zone din Iran și Irak.

Viza mea a sosit astăzi. Nu știu încă ce drum voi alege pentru a intra în Afganistan. Țările învecinate, precum Uzbekistan, Tadjikistan, Iran și Pakistan, modifică permanent condițiile de intrare în țară.

Nu doresc ca părinții mei să-și facă griji din cauza mea. De aceea, le spun că voi călători în Tirolul de Sud pentru un spa de detoxifiere digitală, pentru a mă relaxa. Îmi pun în bagaj baticuri și mantii. Pe străzile din Afganistan, mi se spune, nu îmi este permis să mă deplasez ca jurnalist internațional nici neacoperită, nici singură. Cunosc regula vălului foarte bine, din Iran. Însă, îmi va fi greu să nu pot călători de una singură prin țară.

Între timp, am găsit un intermediar. Intermediarii, producătorii sau liber-profesioniștii sunt băștinași care ne ajută pe noi, corespondenții, să stabilim întâlniri, să primim permisiunea de a filma, să aranjăm interviuri și să le și realizăm, în cazul în care limba țării nu ne este cunoscută, să cumpărăm bilete, să facem rost de șoferi. Ei pot, prin cunoștințele lor, să contribuie enorm la munca noastră. Al meu pare să reunească toate calitățile, e un caz fericit, îmi spune un coleg de la DPA⁴, care mi l-a recomandat. Cazul fericit îmi scrie că ar lucra cu plăcere cu mine, însă dacă se va ivi o posibilitate de evacuare pentru el și familia sa, va fi nevoit să renunțe la colaborare, deoarece va fugi. De înțeles, mă gândesc, în același timp mi-e clar că această ocazie se poate ivi și cu o zi înainte de sosirea mea, iar atunci nu voi avea niciun ajutor la fața locului. Atunci, din cauza noilor restricții pentru femei, care obligă la

⁴ Die Deutsche Presse-Agentur/ Agenția de Presă Germană.

un însoțitor bărbat, cazul meu fericit devine o problemă.

Afganistanul reprezintă o temă complexă. Această carte nu va fi nici un studiu științific, nici unul istoric. Nu va fi nici o analiză pur politică. Dacă aș vrea să țin seama de complexitatea țării, de istoria și poziția sa geostrategică, de geografia și de structura sa demografică, ar trebui ca fiecare capitol să devină o carte în sine. Această carte este o înregistrare de moment din Afganistan, la o sută de zile după preluarea puterii de către talibani. O carte despre impresiile mele și cu scopul de a da o voce cât mai multor afgani și afgane, propriilor lor păreri. Acest lucru a fost pentru mine important. Ei trebuie să-și facă țara cunoscută și nu eu, care vin din Vest.

2. Lista

Când talibanii au cucerit, pe 15 august, capitala Kabul, eu și Sahar, proprietară de restaurant și activistă pentru drepturile femeilor din Kabul, împreună cu alte ajutoare, am alcătuit o listă de persoane vulnerabile. „Vulnerabil” sună îngrozitor. De parcă aceste femei nu ar fi realizat deja multe, de parcă ar fi slabe și nu s-ar putea apăra. Nu e așa. Nici pe departe. Lista noastră cuprinde persoane, mai ales femei care nu au fost colaboratoare ale Germaniei la fața locului, deci care nu au lucrat direct cu instituțiile germane. Sunt oameni care au luptat pentru valorile lor, care sunt și ale noastre: drepturile femeilor, drepturile omului, libertatea de opinie și a presei, egalitatea de șanse și democrație. Au nevoie cu toții de ajutorul nostru, însă în haosului din timpul căderii Kabulului abia dacă se mai gândește cineva la ei.

De la sfârșitul verii anului 2021, vorbesc zilnic despre aceste femei la radio, televiziune, chiar și pe drum, în tren. Pe drumul dintre Saarbrücken și Mannheim – tocmai mă aflu într-o călătorie în care îmi popularizez cartea despre Iran – port din nou o discuție cu o organizație de întrajutorare cu privire la posibilitățile de evacuare. În acest timp, persoanele vulnerabile trebuie să se ascundă de talibani pe la

cunoscuți, în pivnițe. O femeie, care stă în tren în fața mea, mi se adresează, a auzit fără să vrea discuția și ar dori să le vină în ajutor femeilor afgane. Sunt foarte mișcată că nu este indiferentă, că vrea să ajute.

Poate că astfel voi contribui prin cartea mea: Afganistanul nu va fi uitat, noi vom păstra contactul cu oamenii de acolo, nu-i vom lăsa singuri. Vom privi mai departe, vom înțelege ce nu a mers, pentru ca să nu se mai repete greșelile distrugătoare ale politicii externe. Doamna din tren are ea însăși multe de făcut. Îmi dau seama când îi citesc cartea de vizită, pe care o pune pe masă, în trenul Intercity Express, în fața mea. Prof. Dr. Christine Falk, președintă a Societății Germane de Imunologie. Ne găsim cu puțină vreme înainte de al treilea val. Corona este din nou pe toate buzele. Cu toate acestea, doamna Falk îmi scrie la o oră după întâlnirea noastră. Îi răspund, în mai multe rânduri. Acesta este ultimul e-mail scris înainte de plecarea mea spre Afganistan.

Stimată doamnă Falk,

V-am scris oare după ultimul dumneavoastră e-mail? Cred că încă nu. Menționasem deja că femeile „mele” au primit toate un permis de ședere din Germania. Acum încercăm prin organizațiile de întrajutorare să le scoatem din țară. Problema este că persoanele care nu au un pașaport, ci doar un document de identitate, o tazkara, nu pot zbura. A cere un nou pașaport este periculos, deoarece aceste pașapoarte sunt emise acum de talibani. Este însă și o

chestiune legată de siguranță; pe 26 octombrie, filiala ISIS Daesh-K a atacat biroul pașapoarte din Kabul. Software-ul din biroul pașapoarte funcționa prin Amazon Cloud. De când însă nu s-au mai făcut plăți către Amazon, acesta e suspendat serviciile, mi se spune.

La granița cu Pakistanul se desfășoară scene dramatice, mii de oameni încearcă să ajungă în țara vecină, copiii sunt striviți în tunelul de la graniță, oamenii sunt loviți de talibani. Se trage permanent în aer. Ce li se poate cere acestor oameni? Urmează împreună cu copiii lor de mână un traseu, fără să aibă nici cea mai mică idee cum se va desfășura totul mai departe, după trecerea frontierei.

Din ce în ce mai des aud despre comandouri de talibani, care merg din ușă în ușă și îi caută pe toți cei care au lucrat cu instituțiile internaționale și nu au reușit să fugă din țară. Este înfricoșător când te ascunzi, iar la vecini se bate tare la ușă și nu știi dacă nu vei fi următorul. Facem zi de zi tot posibilul, pentru a da ajutor măcar unora. Problema este că din zi în zi, aceia care, vânați de talibani, vor să-și părăsească țara, sunt în număr din ce în ce mai mare. Doar eu primesc zilnic cereri cu duzina, în care mi se solicită ajutorul. Într-o scrisoare a Ministerului de Externe se spune despre lista bărbaților și femeilor din Afganistan, a căror situație este în mod deosebit periclitată: